

Lithuanian version

Patikrinimo dėl diabetinės retinopatijos programa

Informacija ligoniams

Sveikatos, socialinės apsaugos ir visuomenės sveikatos skyrius
2007 m. sausis

Sergančiuosius diabetu bendrosios praktikos gydytojai kviečia pasitikrinti dėl diabetinės retinopatijos. Ši paslauga - nemokama ir yra teikiama kaip diabeto priežiūros dalis.

Kas yra diabetinė retinopatija?

Diabetinė retinopatija – tai cukrinio diabeto komplikacija, kuri pažeidžia mažas kraujagysles, esančias akies tinklainėje. Šios kraujagyslės gali užsikimšti arba pratrūkti tuo apsunkindamos tinklainės darbą. Kartais susidaro nenormalios „naujos kraujagyslės“, kurios yra silpnos ir dažnai kraujuoja. Ankstyvuose etapuose šie pokyčiai paprastai nepaveikia regėjimo, tačiau negydoma retinopatija gali progresuoti ir pabloginti regėjimą.

Kodėl svarbu sergantįjį diabetu patikrinti dėl diabetinės retinopatijos?

Patikrinimo dėl diabetinės retinopatijos metu galima anksti nustatyti tinklainės pokyčius, prieš sergančiajam juos pajutus. Laiku nustatčius minėtuosius pokyčius, regėjimo pablogėjimo prevencinis gydymas daugeliui ligonių labai veiksmingas. Todėl svarbu tikrintis akis ir lankytis visuose skirtuose patikrinimuose.

Ar reikia tikrinti visus sergančiuosius diabetu?

Taip! Būtina patikrinti diabetu sergančių 12 metų ir vyresnių asmenų akis. Nesvarbu, kaip kontroliuojamas ligonio diabetas - ar lankomasi pas bendrosios praktikos gydytoją, ar ligoninės konsultuojantįjį mediką, būtina pasitikrinti dėl diabetinės retinopatijos.

Jau lankausi akių ligų klinikoje. Ar reikia papildomai pasitikrinti akis pagal diabetinės retinopatijos programą?

Tikrintis nereikia tik asmenims, kurie jau gydosi diabetinę retinopatiją ligoninės akių ligų klinikoje. Jei akių klinikoje lankomasi dėl kitos ligos, būtina pasitikrinti dėl diabetinės retinopatijos. Kilus abejonėms, reikia kreiptis į bendrosios praktikos gydytoją ar gydantįjį slaugos specialistą.

Jau lankausi pas optometrą (optiką). Ar vis viena privalau pasitikrinti dėl diabetinės retinopatijos?

Taip. Svarbu, kad patikrinimas būtų atliekamas pagal gerai parengtą, aukštus standartus atitinkančią programą.

Ar vis viena privalau apsilankyti pas optometrą (optiką)?

Taip. Apsilankymas pas optometrą privalomas kartą per metus. Šio apsilankymo metu optikos specialistas patikrina regėjimą ir nustato, ar reikia dėvėti akinius. Diabetu sergantiems asmenims šis patikrinimas atliekamas nemokamai.

Kaip atliekamas patikrinimas dėl diabetinės retinopatijos?

Patikrinimo metu specialia fotokamera atliekama po dvi abiejų akių dugno nuotraukas. Patikrinimas neskausmingas ir trunka apie 15 minučių. Asmenims, vyresniems nei 50 metų, 15 minučių prieš atliekant šį tyrimą įlašinamas .medikamentas, išplečiantis vyzdžius. Įlašinus medikamento padaromos geresnės kokybės nuotraukos. Akių lašai kai kuriais atvejais gali būti skirti ir jaunesniems asmenims. Jei reikia lašinti akių lašus , patikrinimo metu laborantas apie tai įspėja pacientą.

Ar akių lašai paveikia regėjimą?

Lašai gali kelias sekundes sukelti aštrų skausmą. Praėjus maždaug 15 minučių pacientas gali pradėti neryškiai matyti ir gali būti sunku sutelkti regėjimą į netoliese esančius daiktus. Ši būseną gali trukti kelias valandas, todėl tuo metu nesaugu vairuoti transporto priemonę.

SULAŠINUS Į AKIS MEDIKAMENTO, PATARTINA MAŽIAUSIAI KELIAS VALANDAS (ARBA KOL PACIENTAS JAUČIA NEGALŲS VAIRUOTI) NEVAIRUOTI MOTORINĖS TRANSPORTO PRIEMONĖS.

Labai retais atvejais akių lašai gali sukelti staigų spaudimą akyje. Šį simptomą galima atpažinti pagal šiuos požymius:

- Akyje ar aplink ją pajutus skausmą ar diskomfortą;
- Paraudus akies sklerai;
- Regėjimui blogėjant arba išliekant neryškiam nuo patikrinimo praėjus kelioms valandoms.

Pajutus vieną iš minėtųjų simptomų, reikia kreiptis į bendrosios praktikos gydytoją arba į greitosios pagalbos skyrių. Gydymas labai

sėkmingas ir apsaugo nuo analogiškų simptomų pasikartojimo ateityje.

Kaip pateikiami patikrinimo rezultatai?

Rezultatai nepateikiami iš karto po patikrinimo, nes nuotraukas turi peržiūrėti specialistas. Patikrinimo ataskaita per 4 savaites pateikiama bendrosios praktikos gydytojui, kuris praneša pacientui rezultatus.

Kam (be bendrosios praktikos gydytojo) pateikiami patikrinimo rezultatai?

Jei pacientas lankosi ligoninės diabeto klinikoje, rezultatai taip pat nusiunčiami priežiūrą teikiančiam gydytojui-konsultantui. Kitiems asmenims be paciento sutikimo minėtieji rezultatai neteikiami.

Kas vyksta toliau?

Daugelis asmenų kviečiami pakartotiniam patikrinimui praėjus metams, tačiau dėl išsamesnio tyrimo pacientas kviečiamas, jeigu:

- nuotraukos nepakankamai aiškios ir neįmanoma gauti tikslaus rezultato;
- ligoniui dėl diabeto įvyksta akių pakitimai, kuriuos reikia stebėti ar gydyti ligoninės akių klinikoje;
- atsitiktinai aptinkami kiti akių pakitimai, kuriuos reikia išsamiau ištirti.

Kokių priemonių privalo imtis pacientas, kilus įtarimams dėl akių matymo pablogėjimo laikotarpiu tarp diabetinės retinopatijos patikrinimų?

Nelaukti kito patikrinimo. Kreiptis konsultacijos į bendrosios praktikos gydytoją ar optometrą (optiką).

Kur laikomos ligoonio akių nuotraukos ir jų aprašymai po patikrinimo?

Patikrinimą atliekanti tarnyba laiko nuotraukas ir jų aprašymus mažiausiai aštuonerius metus. Ši medžiaga naudinga norint palyginti naujausias nuotraukas su ankstesnėmis. Nuotraukos taip pat panaudojamos kontroliuojant patikrinimo programos kokybę.

Kokių veiksmų imamasi, ligoniui nustačius diabetinę retinopatiją?

Priklausomai nuo diabetinės retinopatijos sukeltų pakitimų, ligonis gali būti nukreiptas į akių ligų kliniką tolesniems tyrimams. Pakitimų neaptikus, ligonis kviečiamas pakartotiniam patikrinimui praėjus metams.

Ar diabetinei retinopatijai taikomas gydymas?

Taip. Siekiant išvengti regėjimo netekimo, daugeliui žmonių labai veiksmingas laiku taikomas gydymas lazeriu. Akių klinikos specialistas šį gydymo metodą išaiškina pacientui.

NET JEI DIABETU SERGANČIAM ASMENIUI NENUSTATYTA DIABETINĖ RETINOPATIJA, LABAI SVARBU NUOLATOS STEBĖTI GLIUKOZĖS KIEKĮ KRAUJYJE BEI KRAUJO SPAUDIMĄ.

GEROS ŽINIOS APIE DIABETINĘ RETINOPATIJĄ

- Ši liga pagydoma.
- Svarbu pasitikrinti akis, kadangi esant ankstyvosios stadijos diabetinei retinopatijai, ligonis nepatiria jokių simptomų.
- Sergantys diabetu asmenys privalo reguliariai tikrintis akis dėl diabetinės retinopatijos.
- Akies pažeidimo tyrimas atliekamas nemokamai.
- Tyrimas neskausmingas.
- Tyrimas trunka tik apie 15 minučių.
- Diabetinę retinopatiją nustačius ankstyvojoje stadijoje, ligonį galima apsaugoti nuo regėjimo netekimo.

Išsamesnės informacijos apie diabetinę retinopatiją gali suteikti bendrosios praktikos gydytojas arba optometristas (optikas), arba kreiptis į:

”Diabetes UK”

Telephone number: 028 9066 6646

Website: www.diabetes.org.uk